

Eenheid in verscheidenheid.

Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden

Aanvulling. De periode 1996-1997

Eenheid in verscheidenheid.

Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden in de periode 1996-1997

PIVOT-rapport nummer 29, aanvulling

samengesteld door M. Schaap
Den Haag 1999

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	3
2 ACTOREN	4
2.1 ACTOREN WAARVAN DE HANDELINGEN ZIJN OPGENOMEN.....	4
2.2 ACTOREN WAARVAN DE HANDELINGEN NIET ZIJN OPGENOMEN.....	6
3 RIJKSOVERHEID EN KONINKRIJKSAANGELEGENHEDEN	7
3.4 AANVULLING ORGANISATIE VAN HET KABINET VOOR NEDERLANDS-ANTILLIAANSE EN ARUBAANSE ZAKEN	7
4 WETGEVING EN STAATKUNDIGE VERHOUDINGEN	9
4.3 RIJKSWETGEVING PERIODE 1995-1997.....	9
5 SAMENWERKING TUSSEN DE LANDEN VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN	12
5.3.3 <i>Periode 1995-1997</i>	12
5.4.1 <i>Aanvulling Overheidsprojecten</i>	14
5.4.2 <i>Aanvulling Personele hulp</i>	14
5.4.3 <i>Aanvulling Projecten van Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's)</i>	14
5.4.4 <i>Aanvulling Projecten op het gebied van de culturele samenwerking</i>	15
BIJLAGE 1 WET- EN REGELGEVING	18
NOTEN	19

1 Inleiding

Het PIVOT-rapport nr. 29, *Eenheid in verscheidenheid. Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden in de periode 1954-1995* (Den Haag 1996), is het resultaat van institutioneel onderzoek dat is verricht naar de ontwikkeling van het taakgebied van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken en zijn voorgangers en meer in het algemeen het beleidsterrein waarop deze minister en andere actoren werkzaam zijn, in de periode 1954-1995.

De voor u liggende aanvulling op dat rapport handelt over de periode 1996-1997.

Vanaf 1 juli 1998 is het Kabinet van de Nederlandse Antillen ondergebracht in het DG Constitutie en Koninkrijksrelaties van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De minister van Binnenlandse Zaken is vanaf die datum verantwoordelijk voor het beleidsterrein 'staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden'. De cesuur voor het archief wordt gelegd bij 1 januari 1998, de aanvulling van het Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) loopt daarom tot en met 1997.

Voor zover mogelijk is de indeling van het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995' aangehouden. Dat wil zeggen dat de indeling in twee beleidsterreinen gehandhaafd is. De hoofdstuk- en paragraafindeling van het RIO wordt aangehouden. Hierdoor kan het voorkomen dat u de opmerking 'aanvulling ...' tegenkomt. Nieuwe paragrafen zijn voorzien van een doorgenummerd paragraafnummer.

Bij de handelingen zijn de handelingen doorgenummerd, dus in plaats van in de aanvulling met handeling 1 te beginnen, is begonnen bij handeling 76 omdat de laatste handeling van het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995' handeling 75 was. Hiervoor is gekozen om misverstanden bij de bewerking te voorkomen. (De aanvulling op de handelingen vormen zo een duidelijker onderdeel van het beleidsterrein staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden en er zijn geen dubbele handelingnummers gegeven).

Om de lijn consequent door te trekken is gekozen om ook de actoren in de actorenlijst (hoofdstuk 2) door te nummeren. In deze actorenlijst treft u alleen nieuwe actoren aan, dat wil zeggen actoren die nog niet voorkomen in het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995'. Bij de handelingen kunt u wel actoren tegen komen die ook al gedurende de periode 1954-1995 actief waren. Deze actoren zijn niet nogmaals in dit RIO beschreven. Voor de desbetreffende actorbeschrijving kunt u de actorenlijst in het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995', pagina 5 tot en met 11 raadplegen.

Voor het totstandkomen van deze aanvulling heb ik gebruikt gemaakt van uitgebrachte wet- en regelgeving in de periode 1996-1997 en gesprekken met beleidsmedewerkers van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Deze gesprekken zijn gevoerd met:

- drs. J.T. Dijkstra
directiesecretaris en hoofd projectbureau Directie Koninkrijksrelaties
- drs. J.J. van Klaveren
beleidsmedewerker Directie Koninkrijksrelaties
- Mw. C.B. Lub
beleidsondersteunend medewerker Directie Koninkrijksrelaties
- Mw. M. van Tol
beleidsondersteunend medewerker Directie Koninkrijksrelaties
- Hr. J. Wuite
beleidscoördinator/plv. beleidsveldcoördinator Directie Koninkrijksrelaties

2 Actoren

2.1 Actoren waarvan de handelingen zijn opgenomen

Een aantal actoren waarvan de handelingen wel in dit aanvullend RIO zijn opgenomen worden ook genoemd in het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1945-1995'. Voor aanvullende informatie over deze actor wordt verwezen naar RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1945-1995', pagina 5 tot en met 11.

Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken is de eerst verantwoordelijke bewindsman voor het Nederlandse beleid ten aanzien van de verhoudingen tussen Nederland, de Nederlandse Antillen, resp. de eilanden van de Nederlandse Antillen, en Aruba.¹

Vanaf 1998 is het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken een onderdeel geworden van het ministerie van Binnenlandse Zaken (vanaf 1998 ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is per die datum de eerste verantwoordelijke minister voor het Nederlandse beleid ten aanzien van de verhoudingen tussen Nederland, de Nederlandse Antillen, resp. de eilanden van de Nederlandse Antillen, en Aruba.

22 Commissie Financieringsmodaliteiten (commissie Wawoe)

De commissie is ingesteld bij ministeriële regeling van 13 maart 1997.² De commissie adviseert de Nederlandse regering over het te voeren beleid van de Nederlandse regering met betrekking tot de financiële steunverlening aan de Nederlandse Antillen. Hiertoe analyseert de commissie de tot dan toe gehanteerde wijze van financiële ondersteuning van de Nederlandse Antillen door Nederland en beschreef en onderzocht ze de mogelijkheden en wenselijkheid van financieringsmodaliteiten voor gebruik op middellange en lange termijn.

23 Adviescommissie Samenwerking Aruba-Nederland (commissie Biesheuvel)

De commissie is ingesteld bij ministeriële regeling van 13 maart 1997.³ Zij adviseert de minister-president van Aruba en de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken over het te voeren beleid ten aanzien van de samenwerkingsrelatie tussen Aruba en Nederland, in het bijzonder de financiële samenwerkingsrelatie. Hiertoe formuleert zij de voorwaarden voor de vergroting van financiële zelfstandigheid van Aruba binnen de kaders van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden en met als uitgangspunt dat Aruba vooralsnog ondersteuning voor overheidsinvesteringen en van Nederlandse deskundigen op tijdelijke basis nodig zal hebben. Aan de hand van deze voorwaarden analyseert en evalueert zij de huidige relaties tussen Aruba en Nederland met betrekking tot financiële samenwerking en beschrijft zij de modaliteiten voor inrichting van de samenwerkingsrelatie tussen Aruba en Nederland op middellange en lange termijn.

24 Commissie rapportage protocol (commissie Aarts-Muyale)

De commissie is in 1994 ingesteld naar aanleiding van het vernieuwde protocol van samenwerking tussen Nederland en Aruba. De commissie is belast met het onderzoek naar de voortgang van de uitvoering van het protocol van samenwerking tussen Nederland en Aruba 1993 en het onderzoek naar de politieke, financieel-economische en organisatorische structuur van Aruba.

Oorspronkelijk bestond de commissie uit de heren Aarts en Muyale. Muyale heeft in 1996 ontslag genomen. Hierna ontstond opschudding over de invulling van de opvolger van Muyale. Aangezien geen geschikte opvolger gevonden kon worden is de commissie doorgegaan als de eenmanscommissie Aarts.

De commissie rapporteert halfjaarlijks aan zowel de regering van Nederland als de regering van Aruba over de stand van zaken rond het protocol.

25 Commissie van onderzoek in het kader van de samenwerking tussen Aruba en Nederland op het gebied van criminaliteitsbestrijding (commissie de Ruiter)

De commissie is ingesteld bij ministerieel besluit d.d. 24 mei 1996⁴. Zij is belast met het doen van onderzoek naar welke fricties tussen personen en instanties, belast met de strafrechtelijke rechtshandhaving op Aruba, bestaan en welke factoren deze fricties doen ontstaan. In het bijzonder wordt onderzoek verricht naar de positie van het Arubaanse Openbaar Ministerie ten opzichte van de regering van Aruba, het Korps Politie Aruba en de relaties met Nederland. Naar aanleiding van dit onderzoek formuleren zij aanbevelingen ter verhoging van de effectiviteit van de rechtshandhaving op Aruba en de optimalisering van de gemeenschappelijke aanpak van de grensoverschrijdend en de georganiseerde criminaliteit in Koninkrijksverband.

26 Gemengde Commissie Inrichting, Registratie en Controle op Rechtspersonen

Deze commissie is ingesteld op 9 september 1996 door de regering van Nederland en de regering van Aruba. De commissie is belast met het onderzoek naar het systeem van inrichting, registratie en controle op rechtspersonen in Aruba en het doen van aanbevelingen die een betere functie bewerkstelligen.

27 Commissie Ondersteuning Wederopbouw Sint Maarten (commissie Roozmond)

De commissie is bij ministerieel besluit ingesteld op 2 november 1995.⁵ De taken van de commissie bestaan uit het inventariseren van de door de orkaan Luis aangebrachte schade en het adviseren van de Nederlandse regering over het te voeren beleid ten aanzien van de wederopbouw van Sint Maarten. De commissie rapporteert aan de Nederlandse Interministeriële Taakgroep Wederopbouw Sint Maarten. Deze taakgroep geeft de commissie aanwijzingen.

28 Interdepartementale werkgroep oprichting IDB-fonds

Deze werkgroep is ingesteld in 1997 om de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken te adviseren over de opzet en de inrichting van het IDB-fonds (Inter American Development Bank-fonds). In deze werkgroep zitten afgevaardigden van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken en van het ministerie van Financiën.

2.2 Actoren waarvan de handelingen niet zijn opgenomen

Onderstaande actor speelt wel een rol op het beleidsterrein. De handelingen van de commissie worden niet in kaart gebracht omdat de actor niet onder de Nederlandse archiefwet valt.

Commissie Sociaal Noodprogramma

Deze commissie is in 1996 ingesteld door de regering van de Nederlandse Antillen. Reden tot oprichting van deze commissie is de overtuiging dat de noodzakelijke maatregelen om financieel orde op zaken te stellen een goed flankerend beleid noodzakelijk maakten voor de zwakste en meest kwetsbare groepen in de samenleving. De commissie moet komen met voorstellen ter verbetering van de sociale omstandigheden op korte en lange termijn.

3 Rijksoverheid en Koninkrijksaangelegenheden⁶

3.4 *Aanvulling Organisatie van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken*⁷

Tot 1997 was officieel bepaald dat, onder verantwoordelijkheid van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, één vertegenwoordiger van de Nederlandse regering op de Antillen werkte die zich uitsluitend bezig zou moeten houden op de beleidsterreinen die onder de verantwoordelijkheid van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken vielen. In de praktijk zijn echter al gedurende een aantal jaren meerdere vertegenwoordigers werkzaam in de Nederlandse Antillen en Aruba (zie ook 3.4 “Organisatie van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken” in het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995). Het takenpakket van de vertegenwoordiger heeft zich verbreed tot vertegenwoordiger van de Nederlandse regering bij de regering en eilandsbesturen van de Nederlandse Antillen alsmede bij de regering van Aruba. Dit is een soort ambassadeursfunctie. Daarnaast zijn de reguliere werkzaamheden van de vertegenwoordiging van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken blijven bestaan. Hierbij kan vooral gedacht worden aan de taken die voortvloeien uit de samenwerkingsrelatie tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba.

Met de regeling “positie en functie vertegenwoordiger Nederlandse regering bij regering Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba” werd de al bestaande situatie wettelijk vastgelegd⁸.

In het kabinet Kok-I kwam de wens naar voren om het beleid ten aanzien van de Nederlandse Antillen en Aruba meer te verankeren. Men wilde een steviger en duidelijker beleid. Dit uitte zich in een integratie van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken en het ministerie voor Binnenlandse Zaken, waarbij de aangelegenheden van de Nederlandse Antillen en Aruba wel apart onder de aandacht blijven. Met ingang van 1 juli 1998 is het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daadwerkelijk een feit en is een nieuw Directoraat-generaal gevormd⁹.

Handelingen

(76.)

Actor	De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van KB's tot benoeming, schorsing en ontslag van vertegenwoordigers van de Nederlandse regering bij de regering van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba
Periode	1997-
Grondslag	Regeling positie en functie vertegenwoordigers van de Nederlandse regering bij de regering van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba, Stcrt. 1997/97, art. 1

(77.)

Actor De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling Het benoemen, schorsen en ontslaan van een Hoofd van de Vestiging van de
Vertegenwoordiging van de Nederlandse regering in de Nederlandse Antillen te Sint
Maarten
Periode 1997-
Grondslag Regeling positie en functie vertegenwoordigers van de Nederlandse regering bij de
regering van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba, Stcrt. 1997/97, art. 5

(78.)

Actor De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling Het overleggen met de vertegenwoordiger van de Nederlandse regering over het
benoemen, schorsen en ontslaan van een Hoofd van de Vestiging van de
Vertegenwoordiging van de Nederlandse regering in de Nederlandse Antillen te Sint
Maarten
Periode 1997-
Grondslag Regeling positie en functie vertegenwoordigers van de Nederlandse regering bij de
regering van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba, Stcrt. 1997/97, art. 5

4 Wetgeving en staatkundige verhoudingen¹⁰

4.3 Rijkswetgeving periode 1995-1997¹¹

Conform de aanbevelingen van de Gemengde Werkgroep Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba heeft de Rijksministerraad op 20 januari 1995 ingestemd met de oprichting van een Kustwachtorganisatie. Hierbij speelde de afspraken over het justitieel beleid, zoals overeengekomen in het akkoord van Willemstad, een rol.

Op 14 december 1995 is een voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba¹² verschenen. Er is gekozen voor een algemene maatregel van rijksbestuur en een voorlopige voorziening opdat de Kustwacht op een zo kort mogelijke termijn van start kon gaan.

De Kustwacht zal belast worden met toezichthoudende taken, opsporingstaken en dienstverlening op zee, de binnenwateren en het luchtruim daarboven.

De belangrijkste taken betreffende toezichthoudende en opsporingstaken voor de Kustwacht zijn de politietaken met o.a. de drugbestrijdingoperaties. De Kustwacht is een belangrijk instrument bij de bestrijding van de internationale georganiseerde criminaliteit en m.n. de illegale handel en het transport in verdovende middelen. Verder heeft de Kustwacht taken op het gebied van de grensbewaking, douanetoezicht en toezicht op het milieu en de visserij. Qua dienstverlenende taken ligt het accent op het gebied van hulpverlening en rampenbestrijding (dus ook opsporing- en reddingstaken).

Het zenuwcentrum van de nieuwe Kustwacht wordt het Kustwachtcentrum op Curaçao. Steunpunten worden gevestigd op Aruba en Sint Maarten.

Ondertussen wordt de Rijkswet Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba voorbereid.

Handelingen

(79.)

Actor	De minister van Defensie
Handeling	Het voorstellen van het beleid voor de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba met betrekking tot de uitoefening van de taken
Periode	1996-
Grondslag	Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 3

(80.)

Actor	De minister van Defensie
Handeling	Het vaststellen van het beleidsplan, de jaarverslagen en het operationeel jaarplan van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
Periode	1996-
Grondslag	Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 3 lid 2

(81.)

Actor	De minister van Defensie
Handeling	Het indienen bij de Rijksministerraad van beleidsplannen, jaarplannen en jaarverslagen inzake de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
Periode	1996-
Grondslag	Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 3 lid 3

- (82.)
 Actor De minister van Defensie
 Handeling Het benoemen van een algemeen secretaris voor de Kustwachtcommissie voor de Nederlandse Antillen en Aruba
 Periode 1996-
 Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 4 lid 4
 Opmerking De ministers van Justitie van de Nederlandse Antillen respectievelijk Aruba benoemen ieder een afzonderlijke secretaris voor de Kustwachtcommissie.
- (83.)
 Actor De minister van Justitie
 Handeling Het, samen met de ministers van Justitie van de Nederlandse Antillen respectievelijk Aruba, voeren van overleg over het justitieel beleid ten behoeve van de uitoefening van de taken van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba en het samenstellen van dat beleid
 Periode 1996-
 Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 5, lid 1
- (84.)
 Actor De minister van Justitie
 Handeling Het, samen met de ministers van Justitie van de Nederlandse Antillen respectievelijk Aruba, doen van voorstellen inzake het justitieel beleid ten behoeve van de uitoefening van de taken van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
 Periode 1996-
 Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 5, lid 2
- (85.)
 Actor De minister van Justitie
 Handeling Het, samen met de ministers van Justitie van de Nederlandse Antillen respectievelijk Aruba, zorgdragen voor het verlenen van toezichthoudende en opsporingsbevoegdheden
 Periode 1996-
 Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 6, lid 1
- (86.)
 Actor De minister van Justitie
 Handeling Het, samen met de ministers van Justitie van de Nederlandse Antillen respectievelijk Aruba, verschaffen van inlichtingen aan de Commandant en het personeel van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
 Periode 1996-
 Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 6, lid 2

(87.)
Actor De minister van Defensie
Handeling Het beschikbaar stellen van personeel aan de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
Periode 1996-
Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 8, lid 1

(88.)
Actor De minister van Defensie
Handeling Het voordragen van een AMvB inzake het gebruik van geweld bij het uitoefenen van de taken van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba
Periode 1996-
Grondslag Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, Stb. 1995/618, art. 9, lid 4

(89.)
Actor Commissie Aarts-Muyale
Handeling Het adviseren van de Nederlandse en Arubaanse regering over de deugdelijkheid van het bestuur op Aruba
Periode 1993-1996
Bron Archief KabNA, dossiers Commissie Aarts-Muyale, 1993-1996

(90.)
Actor Commissie van onderzoek in het kader van de samenwerking tussen Aruba en Nederland op het gebied van criminaliteitsbestrijding
Handeling Het adviseren van de Nederlandse en Arubaanse regering inzake de verbetering van de rechtshandhaving op Aruba en de optimalisering van de gemeenschappelijke aanpak van de grensoverschrijdende en de georganiseerde criminaliteit in Koninkrijksverband
Periode 1996-
Grondslag Instellingsbesluit, 24 mei 1996
Product Rapport "Met alle eindrespect", 10 oktober 1996

(91.)
Actor Gemengde commissie Inrichting, Registratie en Controle op Rechtspersonen
Handeling Het adviseren van de Nederlandse en Arubaanse regering inzake het systeem van inrichting, registratie en controle op rechtspersonen in Aruba
Periode 1996-
Grondslag Instellingsbeschikking, 9 september 1996

5 Samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden¹³

5.3.3 Periode 1995-1997¹⁴

Op 22 januari 1996 is het rapport 'Schuld of Toekomst' van de Commissie Schuldenproblematiek verschenen. Hierin wordt de zorg over de staat waarin de overheidsfinanciën van de Nederlandse Antillen en in mindere mate Aruba zich bevinden weergegeven en worden enkele aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn:

- het als integrerend onderdeel van een aanpassingsprogramma herfinancieren van de aflosverplichtingen aan Nederland tegen concessionele voorwaarden (opschuiven aflosdatum en zachtere rente);
- structureel aandacht vragen voor de versterking van de beleidsdialoog tussen de delen van het Koninkrijk op velerlei gebied en het opwaarderen van de vertegenwoordiging in Aruba en de Nederlandse Antillen;
- het leveren van een bijdrage aan het verlichten van de ergste sociale noden in de Nederlandse Antillen in de vorm van een sociaal noodprogramma.

De Nederlandse regering verklaart zich in principe bereid om de aanbevelingen uit het rapport van de commissie Schuldenproblematiek uit te voeren, maar stelt wel de voorwaarde dat ook de Nederlandse Antillen en Aruba integraal meewerken aan de uitvoering van de aanbevelingen. Het IMF wordt ingeschakeld voor het opstellen van een structureel aanpassingsprogramma en monitoring van dit programma.

In het voorjaar van 1996 werd een Topconferentie gehouden waaruit naar voren kwam dat een hulppakket naar de Nederlandse Antillen zou gaan. Dit pakket bestond uit:

1. stand-by krediet deviezenvoorraad van 100 miljoen;
2. herfinanciering van de aflossingsverplichtingen van de Nederlandse Antillen in de jaren 1996, 1997 en 1998;
3. personele samenwerking.

Concreet betekent dat voor de Nederlandse Antillen dat de Nederlandse regering bereid is de financiële positie van de Nederlandse Antillen te versterken via een door de Nederlandse Bank onder staatsgarantie te verstrekken kredietlijn (het zogenaamde stand-by krediet). De medewerking aan herfinanciering van Nederlandse zijde is afhankelijk van het bereiken van een akkoord tussen de Nederlandse Antillen en het IMF over het in het rapport genoemde structurele aanpassingsprogramma (SAP). De Nederlands-Antilliaanse regering dient een succesvolle implementatie van dit programma te garanderen, alsmede een effectieve monitoring van deze implementatie. Nederlandse medefinanciering van het noodprogramma is afhankelijk van de voortgang in de onderhandeling over genoemde aanpassingsprogramma. De Nederlands-Antilliaanse regering zal ingrijpende maatregelen moeten nemen om de financiële huishouding te saneren, hiervoor is de noodzaak van een sociaal noodprogramma. De commissie Capriles (Sociaal Noodprogramma) zal de regering van de Nederlandse Antillen rapporteren over de gewenste aanpak van de sociale achterstanden en de begroting daarvan.

Pas in 1997 is door de Nederlandse Antillen voldaan aan de voorwaarden die op 10 mei 1996 waren afgesproken, zodat het akkoord in 1997 in werking kon gaan en de brief aan het IMF is uitgegaan.

De samenwerking tussen Aruba en Nederland op het gebied van de criminaliteitsbestrijding is naar aanleiding van het rapport van de commissie de Ruiters gewijzigd. De samenwerking wordt geïntensiveerd en Nederland zal ook bij politieke en justitiele ontwikkeling actief betrokken zijn. Er wordt een gezamenlijk rechteam ingesteld voor de bestrijding van de internationale grensoverschrijdende criminaliteit. De taken van dit team zijn het doen van onderzoek naar misdrijven in georganiseerd verband binnen het Koninkrijk, en het doen van onderzoek ter uitvoering van internationale verzoeken om rechtshulp aan de Nederlandse Antillen en Aruba voor zover betrokkenheid van bijzondere opsporingscapaciteiten in aanmerking komt. Op 12 november 1996 is een protocol inzake samenwerking tussen de recherche diensten van de landen van het Koninkrijk vastgesteld.¹⁵

Nadat in het begin van de jaren negentig besloten was dat Aruba niet onafhankelijk zou worden en dat Aruba, de Nederlandse Antillen en Aruba bijeen zouden blijven in het Koninkrijk der Nederlanden, rees de vraag hoe de relaties moesten worden ingericht om een meer duurzame samenwerking te verkrijgen. "De bestaande relaties riepen steeds vaker weerkerende gevoelens van onvrede en irritatie op bij elk van de partners."¹⁶ Om deze samenwerking te onderzoeken is in maart 1997 een tweetal commissie ingesteld. De Adviescommissie Samenwerking Aruba-Nederland (Commissie Biesheuvel) en de Commissie Financieringsmodaliteiten (Commissie Wawoe).

De Adviescommissie Samenwerking Aruba-Nederland heeft tot taak de huidige financiële samenwerkingsrelaties tussen Aruba en Nederland te analyseren en te evalueren. Het in het rapport 'Op eigen benen', 30 juni 1997¹⁷ gegeven advies luidt: "De financiële band met het Koninkrijk dient om op eigen benen te staan van Aruba te bevorderen en niet om de ontwikkelingshulp tot in lengte van jaren voort te zetten. In 10 jaar kan de hulp van Nederland aan Aruba geleidelijk worden verminderd en tenslotte worden beëindigd. Als bij een structurele begrotingsevenwicht vrijkomende Nederlandse middelen worden gebruikt voor verlichting van de schuld van Aruba aan Nederland kan die schuld aanzienlijk worden verlaagd. De verantwoordelijkheid van Aruba voor de aanwending van de Nederlandse ontwikkelingssteun kan worden vergroot."

De commissie financieringsmodaliteiten heeft dezelfde opdracht ten opzicht van de samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en Nederland.

In het rapport 'Ontwikkeling in vertrouwen, naar een Antilliaanse Ontwikkelingsmaatschappij', 30 juni 1997 is het volgende advies opgenomen:

"Nederland moet de Nederlandse Antillen meer eigen verantwoordelijkheid geven bij de aanwending van Nederlandse ontwikkelingshulp. Op basis van afspraken met Nederland over ontwikkelingsprogramma's kan een Antilliaanse Ontwikkelingsfinancieringsmaatschappij financiering verstrekken aan uitvoeringsprojecten waarbij over de besteding van de steun achteraf verantwoording wordt afgelegd. Nederland dient in deze maatschappij deel te nemen."

De Nederlandse regering heeft op 31 januari 1998 een standpunt over beide adviezen (van de commissie Wawoe en de commissie Biesheuvel) ingenomen. De regering onderschrijft de standpunten van de beide commissies dat vernieuwing van de relaties van financiële steunverlening gepaard moet gaan met sanering van de overheidsfinanciën, institutionele versterking, afdoende verantwoording, controle, monitoring en evaluatie en voldoende waarborgen voor democratische besluitvorming en ministeriële verantwoordelijkheid.

5.4.1 Aanvulling Overheidsprojecten

De orkanen Luis en Marilyn hebben in 1995 grote schade aangebracht op de Bovenwindse Eilanden, met name op Sint Maarten. De Nederlandse regering is zich bewust dat een spoedige wederopbouw vereist is, en wel in de vorm van oprichting van een deskundige commissie die, in samenwerking met de overzeese autoriteiten, Nederland adviseert over de te financieren projecten en programma's.

Hiertoe is op 2 november 1995 de Commissie Ondersteuning Wederopbouw Sint Maarten ingesteld. Deze commissie is zo samengesteld dat ze zelfstandig afgewogen adviezen kan geven waarover snel politieke besluitvorming mogelijk zal zijn, opdat op korte termijn daadwerkelijk bijdragen ten behoeve van de wederopbouw ter beschikking kunnen worden gesteld.

In het advies van 30 november 1995, stelt de commissie voor om een wederopbouwcoördinator in te stellen om de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken te adviseren over de Nederlandse bijdrage aan projecten voor de wederopbouw en ontwikkeling van Sint Maarten, alsmede over de modaliteiten van deze bijdrage en de gewenste projectuitvoering. Tevens kan deze coördinator belast worden met het bewaken van de voortgang van de door de minister goedgekeurde projecten en het overleggen met de daarbij betrokken instanties of projectverantwoordelijken van Sint Maarten en de Nederlandse Antillen. Per 1 maart 1996 is de bedoelde coördinator benoemd.

5.4.2 Aanvulling Personele hulp

In juni 1996 is een evaluatie van de United Nation Development Program (UNDP) verschenen. Dit leidde tot het Nederlandse standpunt dat er minder individuele uitzendingen moeten plaats vinden. Bovendien dient er meer structuur ten aanzien van de uitzendingen te worden aangebracht.

Volgens de nota "Personele samenwerking"¹⁸, van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, moet een onderscheid gemaakt worden tussen de personeel steun die Nederland verstrekt voor 'ontwikkelingstaken' enerzijds en de personele aspecten van vervulling van zuivere Koninkrijksaangelegenheden en van behartiging van gezamenlijke belangen met de Nederlandse Antillen of Aruba anderzijds.

De personele steun voor sociaal-economische taken (ontwikkelingshulp) behoort allereerst verleend te worden op dezelfde basis als de andere ontwikkelingssteun, dat wil zeggen binnen het kader van een ontwikkelingsprogramma en zoveel mogelijk bekostigd als programmafinanciering.

De personeel hulp ten aanzien van Koninkrijksaangelegenheden en behartiging van de gezamenlijke belangen (bijvoorbeeld de Kustwacht) kan op de bestaande voet worden voortgezet.

5.4.3 Aanvulling Projecten van Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's)

De procedure voor de NGO-projecten is qua systematiek niet veranderd. Bij de evaluatie van Sede Antia (november 1997) kwam wel naar voren dat niet werd ingespeeld op de actualiteit. Het is een goede organisatie maar de moderne problemen (alleenstaande moeders, jeugdoverlast) kunnen niet worden aangepakt met de oude lijn. Dit heeft geleid tot het Nederlandse standpunt dat een nieuwe lijn moet worden ingezet. Op dit moment zijn onderhandelingen gaande over het sluiten van een nieuw NGO-Statuut, waarin dit beleid beschreven wordt. Gedacht wordt aan beleids- en bestuursvernieuwing in de vorm van gezamenlijk overleg en vanuit een gezamenlijke betrokkenheid bij Sede Antia.

5.4.4 Aanvulling Projecten op het gebied van de culturele samenwerking

Sinds 1994 is een herziening van de culturele overeenkomst 1987 een van de onderwerpen van overleg.

In 1997 is een nieuwe culturele samenwerkingsovereenkomst van kracht geworden voor de periode 1997-2001.¹⁹

Door middel van culturele samenwerking wordt beoogd bij te dragen aan een beter begrip en verstandhouding tussen de landen van het Koninkrijk. Het beleid van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken strekt zich uit over drie onderdelen:

1. de culturele hulp: ondersteuning van culturele organisatie in de Nederlandse Antillen en Aruba (zie ook RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995);
2. de culturele samenwerking: het meefinancieren van Nederlands-Antilliaanse of Arubaanse overheidsprojecten op het gebied van cultuur in brede zin (zie ook RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995);
3. culturele uitwisseling; het uitdragen van de cultuur van het uitzendende land naar het ontvangende land.

De Culturele Samenwerkingsovereenkomst is de basis voor het subsidiebeleid inzake uitwisseling. Eind 1997 is een nieuwe subsidieregeling Culturele Uitwisseling van kracht geworden. Wat betreft de uitwisseling van de podiumkunsten wordt de uitvoering van het subsidie- en uitwisselingsbeleid uitgevoerd door het Fonds voor de Podiumkunsten. Bij de beeldende kunst wordt dit gedaan door het Fonds voor de beeldende Kunst en de Mondriaan Stichting. Het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken houdt zich alleen bezig met het beleidsmatige deel van de culturele uitwisseling. De ondersteuning van deze activiteiten vindt plaats door de Nederlandse Antillen en Aruba zelf.

Het ministerie van Onderwijs heeft met de Antilliaanse en Arubaanse ministeries van Onderwijs een samenwerkingsprotocol getekend.²⁰ In dit protocol zijn afspraken vastgelegd om tot een kwalitatief beter onderwijsplan te komen waarbij rekening gehouden wordt met de landseigen cultuur. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft de projectfinanciering met het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken afgestemd. Dit om te voorkomen dat het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken projecten gaat financieren waarvoor OC&W geen toestemming heeft gegeven.

Handelingen

(92.)

Actor	De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling	Het verzoeken van de minister van Financiën tot inschakelen van het IMF voor het opstellen van een structureel aanpassingsprogramma
Periode	1995
Bron:	Hr. Dijkstra , archief KabNA

(93.)

Actor	De minister van Financiën
Handeling	Het inschakelen van de IMF voor het opstellen van structureel aanpassingsprogramma
Periode	1995-
Bron	Hr. Dijkstra, archief KabNA

- (94.)
 Actor De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het voeren van periodiek overleg op het terrein van financieel-economisch beleid tussen Nederland en de Nederlandse Antillen
 Periode 1996-
 Bron Hr. Dijkstra, Archief KabNA
 Product Verslagen beleidsdialoog
- (95.)
 Actor De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het opstellen van een sociaal noodprogramma voor Aruba
 Periode 1996-
 Bron Hr. Dijkstra, Archief KabNA
- (96.)
 Actor De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het verzoeken aan de minister van Financiën tot inschakelen van de Inter American Development Bank voor de doorlichting van de economie op de Nederlandse Antillen
 Periode 1997
 Bron Hr. Dijkstra
- (97.)
 Actor De minister van Financiën
 Handeling Het inschakelen van de Inter American Development Bank voor de doorlichting van de economie op de Nederlandse Antillen
 Periode 1997
 Bron Hr. Dijkstra
 Product Rapport IDB “The Netherlands Antilles Policies and Strategies for promoting sustainable growth”, 21 augustus 1997
- (98.)
 Actor Interdepartementale werkgroep oprichting IDB-fonds
 Handeling Het adviseren over de opzet en inrichting van het IDB-fonds
 Periode 1997
 Grondslag Hr. Dijkstra
- (99.)
 Actor Commissie Financieringsmodaliteiten (Commissie Wawoe)
 Handeling Het adviseren van de Nederlandse regering over de verstrekking van financiële steun aan de Nederlandse Antillen
 Periode 1997
 Grondslag Instellingsbesluit 13 maart 1997, Stcrt. 1997/60
 Product Rapport “Ontwikkeling in vertrouwen, naar een Antilliaanse Ontwikkelingsmaatschappij”, 30 juni 1997

(100.)

Actor Adviescommissie Samenwerking Aruba-Nederland (Commissie Biesheuvel)
Handeling Het adviseren van de minister-president van Aruba en de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken over het te voeren beleid ten aanzien van de samenwerkingsrelatie tussen Aruba en Nederland
Periode 1997
Grondslag Instellingsbesluit 13 maart 1997, Stcrt. 1997/60
Product Rapport “Op eigen benen”, 30 juni 1997
Opmerking De commissie heeft voornamelijk over de financiële kant van de samenwerking geadviseerd.

(101.)

Actor Commissie Ondersteuning Wederopbouw Sint Maarten
Handeling Het adviseren van de Nederlandse regering over het te voeren beleid in het kader van de wederopbouw Sint Maarten
Periode 1995
Grondslag Instellingsbesluit 2 november 1995, nr. 954041

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Toelichting: *Stb.* = Staatsblad
 Stcrt. = Staatscourant
 PB = Publicatieblad voor de Nederlandse Antillen
 AB = Afkondigingsblad voor Aruba

Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

24 april 1995, Stb. 1995/233

Staatsregeling van de Nederlandse Antillen

11 april 1995, PB 1995/57

Besluit tijdelijke voorziening coördinatie aangelegenheden de Nederlandse Antillen en Aruba betreffende en de zorg voor de Nederlandse Antillen en Aruba

Stcrt. 1998/219

Koninklijk besluit houdende enkele tijdelijke voorzieningen in het bestuur van het eilandgebied Sint Maarten van de Nederlandse Antillen

21 juli 1995, PB 1995/144 (afkondiging verlenging 20 juni 1995, Stb. 1995/330)

Positiebesluit gouverneur van de Nederlandse Antillen

21 februari 1995, Stb. 1995/162

Rijkswet houdende regeling van pensioenen en uitkeringen aan gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba

22 december 1993, Stb. 1993/692

Regeling positie en vertegenwoordiging Nederlandse regering bij regering Nederlandse Antillen onderscheidenlijk Aruba

24 april 1997, Stcrt. 1997/97

Besluit houdende wijziging van de Toeslagregeling pensioenen Suriname en Nederlandse Antillen

18 juli 1995, Stb. 1995/376

Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba

14 december 1995, Stb. 1995/618,

Subsidiebeleidskader Culturele Samenwerking 1997-2001

23 december 1997, Stcrt. 1997/247

Noten

- ¹ Zie voor een uitgebreidere actorenbeschrijving het RIO 'Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995', pagina 5.
- ² Ministeriële regeling nr. 97831, Stcrt. 1997/60.
- ³ Ministeriële regeling nr. 97832, Stcrt. 1997/60.
- ⁴ Instellingsbesluit, 24 mei 1996, nr. 961344, Stcrt. 28 mei 1996, nr. 99.
- ⁵ Instellingsbesluit nr. 954041.
- ⁶ Op de paragrafen 3.1-3.3 van het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995 zijn geen wijzigingen gekomen. Deze paragrafen zijn derhalve niet in dit RIO opgenomen.
- ⁷ Dit is een aanvulling op § 3.4 uit het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995, pagina 15-17.
- ⁸ Regeling van 24 april 1997, Stcrt. 97.
- ⁹ Integratiebesluit, 15 december 1997, Stb. 1997/807.
- ¹⁰ Op de paragrafen 4.1 en 4.2 van het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995 zijn in de periode 1996-1997 geen wijzigingen gekomen. Derhalve zijn deze paragrafen niet in dit RIO opgenomen.
- ¹¹ Dit is een aanvulling op § 4.3 van het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995, pagina 22-23.
- ¹² Voorlopige regeling Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, 14 december 1995, Stb. 618.
- ¹³ Op de paragrafen 5.1, 5.2 en 5.4 van het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995 zijn geen wijzigingen of aanvullingen gekomen. Derhalve zijn deze paragrafen niet in dit RIO opgenomen.
- ¹⁴ De paragrafen 5.3.1 en 5.3.2 zijn opgenomen in het RIO Eenheid in verscheidenheid, 1954-1995, 39-42.
- ¹⁵ Staatscourant 1996 nr. 233.
- ¹⁶ Rapport Ontwikkeling in vertrouwen, p. 1.
- ¹⁷ Stcrt. 1997/60.
- ¹⁸ Handelingen Tweede Kamer, 1997-1998, 25 614, nr. 2.
- ¹⁹ Staatscourant 1997, 13.
- ²⁰ Protocol van samenwerking op het gebied van Onderwijs tussen Aruba, Nederland en de Nederlandse Antillen, 5 maart 1996.